

VERDUURZAMING | SCHOFFELEN IN PREI

Twee stappen vooruit, één stap achteruit

■ **Belangrijk nadeel is weersafhankelijkheid**

■ **Geen gewasschade bij slap blad**

■ **Techniek moet passen op het bedrijf**

JORG TÖNJES

Edwin Uijen uit het Brabantse Herpen, teler van spinazie, rucola en jaarrond prei voor Albert Heijn, testte vorig jaar cameragestuurd schoffelen. In de droge zomer van 2022 lukte dat zonder herbiciden toe te passen. In 2023 moest Uijen één keer chemisch ingrijpen.

Op het proefperceel, dat op 9 juni 2022 is ingeplant met prei, heeft de teler de activiteiten bijgehouden. De helft van het perceel heeft hij gangbaar behandeld en de helft met een cameragestuurde schoffel. Daar is vier keer geschoffeld in combinatie met vingerwieders. De vijfde keer verving de ondernemer de vingerwieders door aanaarders.

De prei is op 30 september geoogst. Medewerkers liepen een paar keer door het veld om overgebleven onkruid met de hand uit te trekken. In het geschoffelde stuk was hier dertig uur extra voor nodig. Uijen: 'Dat kan minder door tijdig te beginnen. Nu konden we pas op 28 juni voor het eerst schoffelen, omdat we de machines niet eerder hadden.' Het eindresultaat was vergelijkbaar voor het gangbare en het mechanische gedeelte.

Schoffels van Garford en Schmotzer zijn getest en beide bevielen goed. De huur is voor de helft vergoed vanuit het project 'Schoon Water voor Brabant'.

Jenneke van Vliet, projectleider vanuit CLM bij dit initiatief: 'Restanten van herbiciden vinden we nog altijd terug in grond- en oppervlaktewater, waar ze een zorg vormen voor de drinkwaterbereiding. We zijn blij met telers die proberen het gebruik te verminderen. Zo kunnen telers ook toekomstige wetgeving voorblijven. Een aantal onkruidmiddelen staat op de lijst met Can-

didates for Substitution, waarvan Europa het gebruik wil halveren.'

STAPJE TERUG IN 2023

Na de proef besloot Uijen een van de schoffels aan te schaffen. In 2023 verliep het schoffelen minder succesvol. In het natte voorjaar kon de teler te weinig schoffelen en was één keer spuiten onvermijdelijk. 'Het betreft gangbare prei, dus dan vind ik dat we een plan B moeten hebben. Door in te grijpen konden we daarna weer succesvol mechanisch verder, toen het half mei droog werd.

'Bij de volgende natte periode konden we ook niet schoffelen, maar het onkruid konden we voldoende meepakken bij het aanaarden van de prei, wat we toch doen om voldoende lengte wit te krijgen.' Voordelen van schoffelen zijn verminderde groeiremming van het gewas en meer zuurstof in de bodem.

De weersafhankelijkheid, waarbij je na het schoffelen een paar dagen droog weer moet hebben, ziet de teler als belangrijkste nadeel. Daar-

Teler Edwin Uijen reduceert het gebruik van herbiciden in zijn prei met mechanische onkruidbestrijding.

Foto: Edwin Uijen

schoffelen heeft zeker meerwaarde. Met een eg kun je in een vroeger stadium beginnen en je hebt minder gekwalificeerd personeel nodig om ermee te rijden.'

De teler vindt het soms lastig te berichten over de duurzame voordeelingen. 'Wat ik niet wil, is dat ik door aan te geven dat iets op ons bedrijf lukt, het daarmee vanzelfsprekend is voor iedereen. Een collega-teler die personeelstekort heeft of huurgronden die ver uiteen liggen, lukt het misschien niet', benadrukt hij.

'Ik merk dat collega's lijden onder de druk die hun vanuit wet- en regelgeving wordt opgelegd. Het doet pijn om te zien dat goede collega's omvallen', vindt de ondernemer.

Wel is Uijen tevreden over de aanpak binnen het programma 'Beter voor Natuur & Boer' van Albert Heijn. 'Samen kijken we welke stappen we kunnen zetten, waarbij we rekening houden met reële knelpunten. We worden netjes gecompenseerd voor bovenwettelijke maatregelen.'

'De combinatie van wiedegeen en schoffelen heeft zeker meerwaarde'

naast de arbeid: met een 27 meter brede veldspuit ben je sneller klaar dan met een 3 meter brede schoffel. 'De rijsnelheid is vergelijkbaar: voor beide houd ik 4 tot 5 kilometer per uur aan. Als het blad wat slap hangt – niet gespannen doordat het veel water heeft opgenomen – krijg je ook geen gewasschade.'

In 2023 heeft Uijen ook proefgedraaid met een wiedege. Hij denkt erover om die aan te schaffen. 'De combinatie van wiedegeen en

Stimuleringsproject 'Schoon Water voor Brabant'

Edwin Uijen deed de veldproef met cameragestuurde schoffeltechniek binnen 'Schoon Water voor Brabant', een stimuleringsproject om het grond- en oppervlaktewater schoon te houden. Initiatiefnemers zijn provincie Noord-Brabant, drinkwaterbedrijf Brabant Water, ZLTO, Cumela en Brabantse waterschap-

pen. De uitvoering is in handen van CLM, Delphy en Arcadis. Grond- en oppervlaktewater zijn een drinkwaterbron. Telers en loonwerkers in Noord-Brabant doen mee aan het project. In tien grondwaterbeschermingsgebieden is extra aandacht voor vermindering van uitspoeling naar grondwater. Zie schoon-water.nl.

COLUMN

De wens van haar oom

'IK WENS DAT de goede wensen en voornemens dit jaar uitkomen', sprak de oom van mijn vrouw. Voor mensen in arme delen van de wereld valt er veel te wensen. Sinds we met het bedrijf na 101 jaar op een locatie in Koningslust zitten, is onze locatie in Baarlo deels verhuurd aan stichting Boeken Steunen Mensen. Liefdevolle vrijwilligers zamelen uit de wijde omgeving boeken in en sorteren ze gedurende het hele jaar.

Jaarlijks wordt met al deze boeken in het laatste weekend van de kerstvakantie in het Blariacumcollege in Blerick de grootste tweedehandsboekenbeurs van ons land gehouden. De opbrengst gaat stevast naar geselecteerde projecten van goede doelen. Voor deze projecten zijn de donaties een van de weinige mogelijkheden om wensen mogelijk te maken en ellendige leefomstandigheden te verbeteren.

Voor de fruitteelt kwam de kerstwens van vorig jaar om een beter fruitjaar te hebben in ieder geval uit. Dat zag er in het begin niet zo uit. Meer dan 1.000 hectare onrendabele boomgaarden in diverse delen van Europa zijn geroid. Daarnaast waren er minder kersen en blikken er als gevolg van de enorme droogte in Zuid-Europa en het grillige weer in een groot appelland als Polen minder appels en peren te zijn. Toch zijn vooral hierdoor de prijzen al sinds de zomer hoger dan afgelopen jaren. Voor fruittelers met een goede oogst is dit in ieder geval goed nieuws.

De afgelopen tijd komen er in de vakpers steeds meer berichten dat er door vruchtboomkwekers in Europa aanzienlijk minder bomen in de kwekerij zijn opgezet dan normaal. In Nederland alleen al staan 30 procent minder vruchtbomen volgens cijfers van Naktuinbouw. Het is een

logisch te verklaren reactie op overschotten van de afgelopen twee jaar.

Door de inval in Oekraïne door Rusland werd de fruit- en bomenhandel naar deze landen verstoord. Voor de komende seizoenen is het dan ook de verwachting dat er te weinig vruchtbomen zijn. Dit zal er bij de fruitteelt waarschijnlijk toe leiden dat er meer op bestelling wordt gemaakt om verzekerd te zijn van bomen. Net als bij het fruit zal een tekort aan bomen leiden tot hogere boom- prijzen. Ook aanbestedingen zullen steeds meer de norm worden.

Met de nieuwjaarswens van het afgelopen jaar nog in mijn achterhoofd wens ik eenieder, maar onze fruitsector in het bijzonder, een rendabel fruitjaar. Daarnaast wens ik dat de oom van mijn vrouw zijn wens dit jaar ziet uitkomen.